

STRAŽA

Nesvilsen političen list za slovensko ljudstvo.

Narečniška lista:
 Čelo leto . . . K 50—
 Pol leta . . . 28—
 Četrt leta . . . 13—
 Zunanji jugoslaviji:
 Čelo leto . . . 60—
 Posamezne številke
 vsi listi strah 60 v.
 Izdajstvo L. upravništvo:
 Maribor, Koroška ulica
 št. 8. — Telefon št. 220.

inzerati ali oznanila
 se računajo po K 1.30
 od enoredne polivrednosti
 pri večkratnih oznanilih
 — popust.
 „Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Rokopisi se ne vračajo.
 Z uredništvom se mora
 govoriti vsak dan od
 11. do 12. ure dopoldne.

142 številka.

Maribor, dne 24. decembra 1920.

Letnik XII.

Avstrijsko vprašanje.

Pred nami stoji vprašanje, ki se nahaja sicer izven mej naše države, toda v naši neposredni bližini in nas živo zadeva: Vprašanje Avstrije. S tem vprašanjem se bavijo sedaj državniki obeh delov sveta. Pred nami stoji avstrijska republika, ki ni zmožna življenja, a v sroju Evrope tudi ni mogoče pustiti mrtvega in smrdedečega telesa. Na tem morajo trpeti tudi vse druge države, zlasti pa one, ki se nahajajo v neposredni bližini. Pred nekaj dnevi je priobčila nekdanj tako ponosna in bahaška „Neue Freie Presse“ dolg članek, ki začenja z besedami: „Naše revno mesto nudi sliko največje siromašine.“ In potem opisuje to siromaščino s pretresljivimi besedami. Slika Dunaja, katero nam je tukaj začrtala, je v resnici grozna. Drugi odstavek pa začenja: „Položaj naše države je grozen.“ — Tako pesem poje celo dunajsko časopisje. Take pesmi ni bilo še nikdar, podobne melodije niso peli še v nobeni državi. Biti mora res nekaj obupnega.

Človek bi bil naklonjen soditi, da je to preračunljiva igra, neke vrste spekulacija, kakor jo uporablja v gotovih slučajih tudi židovski trgovec. Toda že samo dejstvo, da se čutilo primorane poslužiti take spekulacije, bi govorilo veliko. Toda to ni sama spekulacija, govore zelo stvarna dejstva. Razgrnem dunajski dnevnik „Tagblatt“ št. 346. Tu prinaša uvodnik: „V uri obupa.“ Ta članek je bil napisan še pod svežim utiskom poročila z borze, da je tega že 120 avstrijskih kron za 1 švicarski frank. A pred vojno si dal za 1 frank samo 95 vinarjev. Krona je padla že globoko pod švicarski vinar, a še pada dan na dan. Lahko rečemo, da sedaj že ni vredna niti papirja, iz katerega je narejena in ako bi bila rarefena iz cigaretnega papirja, ter bi jo porabil za zavijanje tobaka, bi si ne škodoval ničesar. V resnici grozen položaj: Z uro v roki bi lahko preračunali, kdaj pade na ničlo. Sicer pa tega ni treba niti čakati. Če je pod vinarjem, je toliko kot nič.

Ravnokar je avstrijski finančni minister prosil novega kredita 7 milijard kron (8000 milijonov), da bo za dva meseca kupil Dunaju skorjico vsakdanjega kruha. Če ga bo za ta denar res kupil, je vprašanje, kajti ako kronica med tem zopet pade, bo treba

štetl več. Avstrijski dolgovi rastejo v strašni meri in to kar sami ob sebi v razmerju, kot padajo cene. Rečimo, da je bila Avstrija nekoč dolžna nekje v tujini milijon francoskih frankov, ni to bilo niti milijon K, sedaj pa gre do stotine milijona kron. Vsak dan, ko pade krona, je večji dolg v tujini.

Avstrija si sama ne more pomagati. Njena trgovina je pasivna, to se pravi: mora več kupovati, kakor pa zamore prodajati. Prirodnih bogastev nima, ima samo delavno moč in razvito industrijo. Toda od svojega dela ne more živeti, ker ni surovin za industrijo. Treba premoga, volne, bombaža, da delajo ovarne, a ni denarja, da bi to kupili. Doslej je živela od starih zalog, bila je podobna vdovi, ki prodaja obliko svojega rajnega moža. Toda to ne gre brez kence. Sedaj je že razprodano vse.

Sedaj je mogoče samo dvoje: tujina mora prav izdatno pomoči Avstriji ali pa naj se Avstrija pripravi na splošni polom. Tak polom bi bil nekaj groznega in nikakor ni v interesu naše države. Sosedu je težko, ako ima soseda, kjer je vse v največjem nevaru. Med nami in med Dunajem pa ni mogoče postaviti lesenega plota, med sabo imamo toliko tesnih vezi, da bi dunajska polomija morala težko zadeti tudi našo državo. V našem interesu je, da Avstrija živi. V naši zavesti živi sicer še spomin na velike krivice, ki so prihajale iz Dunaja. Srkal je kri in pot vseh avstrijskih narodov, potem jih pa še blatil ter zaničeval. Spominjamo se divjanje drhali zoper češke šole, obnašanja dunajskih političnih voditeljev napram drugim narodom, a med njimi sta bila zelo glasna Weisskirehner in Kunschak, ki imata tudi še sedaj veliko besedo. Spominjamo se blatenja naše države in naše dinastije pred in med vojno itd. Toda krščanska ljubezen nam narekuje, da pozabimo ter odпустimo vse, politični razum nam velewa, da želimo Avstriji rešitev. Rešiti bi jo zamogla samo zelo velika pomoč entente, taka pomoč, ki bi zadostovala, da si nabavi surovin in razvije industrijo. S skromno miloščino ni pomagano. Tako pomoč ji zamorejo dati samo velike in bogate države. Poizkušalo se je tudi z drugimi načrti. Avstrija sama želi, da bi se priklonila Nemčiji. Ker je Nemčija sama revna, bi

pomoč od te zveze ne bila velika, toda morda bi jo resila smrti. Seveda je vprašanje, kaj poreče k temu Nemčija. Vsekakor moramo računati z dejstvom, da je ta želja utemeljena v naravi in mora priti enkrat do uresničenja, tudi ako se zaenkrat Avstrija roši pri življenju z drugimi sredstvi. Za nas bi to zedinjenje v prihodnosti pomenilo novo nevarnost pritiska nemškega imperijalizma proti Adriji in na Balkan. Proti temu se moramo zavarovati pravčasno s tem, da zahtevamo osvoboditev vseh naših tlatov, ki še ječe pod nemškim imperijalizmom in da reguliramo mejo tako, da bomo zavarovani pred bodočo nevarnostjo nemškega militarizma. Poleg tega moramo imeti dobre mednarodne zveze, ki bi nam služile v slučaju bodočega nemškega konflikta, pa te zveze zamorejo biti samo s Francijo, s Češko in s Poljsko, ker vse te tri države imajo tozadevno z nami skupni interes.

Sedaj se nam Avstrija smili, pomagati ne moremo, a v kolikor zamoremo skupaj z ostalimi državami sodelovati pri rešilni akciji, bodimo pripravljani. Zavedajmo se pa, da oni nemški duh, ki je od Arioivista sem in še poprej tvoril nevarnost vsem sosedom, ni izumrl, vzbudil se bo nanovo, a edino realno sredstvo proti temu so: dobre meje, dobri prijatelji in odstranitev kolikor mogoče vseh vzrokov bodočih sporov, torej ureditev obmejnega narodnostnega vprašanja. Mi hočemo, da Avstrija živi, če se bo hotela priključiti Nemčiji, je ne bomo mogli ovrati, toda gledati moramo na našo prihodnjo varnost in boleti nas mora usoda naših podjarmljenih bratov.

Za dijaštvo in ljudsko izobrazbo.

Kdo dvomi, da so naši pogledi obrnjeni s skrbjo in ljubeznijo na doraščajočo mlado inteligentno generacijo? Krepke nove sile stopajo na dan v organiziranem dijaštvu, v Jugoslovanski kat. dijaški ligi. Resne besede so se slišale iz ust naših najmlajših na orlovskem taboru, versko zavest pa so pokazali na svoj praznik, na dan Brezmadežne. Temeljita izobrazba in pobožno verno sree, to je njihov vzvišen ideal; boj svobodomiselstvu na vsej črti, ljudstvu pa

LISTER.

Moja stric in moj župnik.

Iz francoske prevedel Paulus.

Dalja.

„Storimo, kar se da storiti,“ je zagodnjala Suzana. Sicer pa, če komu ni kaj prav, naj le kar pove!”

„Tvoji piščanci v obari se ti vedno prav dobro posređijo Suzana“, sem nadaljevala pogumno. „Moraš me naučiti, kako se to dela.“

„Tega vam ni treba znati, gospodična! Ostanite v svojih sobah in pustite mene v moji kuhinji pri ntru!“

Moja sredstva, da bi jo nahvalila v svoj prid, so ostala brezuspješna. Namerila sem svoje topove drugam.

„Veš kaj, Suzana! Ti si bila pač zelo lepa v tvoji mladosti“, sem ji rekla. Pri sebi pa sem mislila, če bi bila jaz njen mož, h krušni peči bi jo poslala, samo da bi se je iznebila.

Dotaknila sem se občutljivih strun. Suzani se je vzljubilo, se nasmehnila.

„Vsak ima svoje dobre čase, gospodična!“

„Suzana!“ sem nadaljevala in koj porabila to nenadno vzdobrovoljenje, da bi hitreje prišla do svojega predmeta. „Rada bi te nekaj vprašala! Kako je tvoje mnenje o moških — in o ženskah?“ sem dostavila, ker se mi je zdela izvrstna misel, razširiti svoje študije na oba spola.

Suzana se je naslonila na metlo, si nadela svoj najzlovoljniji obraz in mi rekla z nepremagljivo prepričevalnostjo:

„Zenske, gospodična, niso veliko vredne, moški pa so — za nič!“

„O —!“ sem ugovarjala. „Ali si čisto prepričana o tem?“

„To je tako gotovo, kakor da vam jaz to pravim.“

In zavijtelja je metlo nad zeljnimi odpadki, ki so ležali navkrog, ter jih pometla v kot s tako spretnostjo, kakor da bi bili osovraženi dvoonožci, ki jih je ravnokar obsodila.

Odšla sem v svojo sobo in premišljevala človeštvu sovražne Suzanine besede. Jemala mi je pogum zavest, da „nisem veliko vredna“ in da zaslužijo moji neznanji prijatelji, moški, poniževalno oceno, da so „za nič“.

V.

Moje študije o človeštvu me nikakor niso zadovoljile. Sklenila sem jih poglobiti s pomočjo romanov iz knjižnice.

Nekega pondeljka je bil sejem v mestu, in moa teta, gospod župnik in Suzana so se zmenili, da ga obiščejo. Kakor vedno ob takih prilikah, je tudi tistikrat teta odločila, da moram ostati doma pod varstvom Perrine. Prvič v življenju me je ta njen sklep razveselil. Vedela sem, da bom prepuščena sama sebi, ker se je Perrina brigala bolj za svojo kravo kakor pa za moje početje.

Za take izlete je naš najemnik pripeljal na dvorišče ob osmih jutraj svoj voziček. Moja teta si je nadela svojo najboljšo obleko, si nataknila na glavo klobuk iz črnega zameta in nanj pripela bledovijolčast trak. Najsi je bilo mrzlo ali vroče, vedno je nosila kožuvinno. Odkar je bila pri poroki, se je držala načrta, da dama boljšega stanu ne sme potovati, ako ne nosi na sebi kože kakršnekoli živali.

Na svoj sedež v vozu si je položila blazino in nanjo je sedla, da bi si ne poškodovala tistega dela telesa, ki ga spodobno pero ne imenuje.

Suzana je opravljala službo kočijaža (konj je pa sicer našel svojo pot sam), in je sedla na sprednji sedež, župnik pa poleg nje.

Nato so se vsi hkrati obrnili k meni.

„Ne počenja te neumnosti“, je rekla teta, „in ne bodite mi v zeljnik!“

„Ne vrzite mi vsega narobe v kuhinji,“ je vpijta Suzana, „za južino pa si vzemite mrzlega mleka!“

Gospod župnik pa ni rekel ničesar, le prijazno se mi je nasmehnil in mignil z roko, češ:

„Ni hotela! Jaz bi vas drugače rad vzel seboj.“

Tudi tisti velepomembni pondeljek je slo vse kakor po navadi.

Stopila sem par korakov za njimi po cestni, voz jih je otresal, kakor zelenjadne kože, in kmalu so izginili.

Ne da bi izgubila le trenutek, sem se koj pripravila, da izvedem nakano, ki je zorela v moji glavi že nekaj dni sem. Slo je za to, da se polastim knjižnice. Nesrečni gospod župnik mi je sicer odnesel ključ, ampak jaz nisem bila dekle, ki bi izgubilo pogum za tako malenkost.

Skočila sem po lestvo in jo vlekla pod edino okno knjižnice. Po nadčloveških trudih se mi je posro žilo, da sem jo vzdignila in trdno prislonila k zidu. Gibčno sem zlezla po klinih, zdrobila šipo s kamerom, ki sem si ga bila pripravila, odstranila sem kosček stekla, ki so se tičali v okvirju, se pretlačila z zgornjim telesom skozi odprtino in se zmuznila v knjižnico.

Padla sem z glavo na kamenita tla, na čelu mi je zrastle velika oteklina, in drugi dan mi je prinesel gospod župnik mazilo, da bi si jo namazala.

Ko sem vstala in se zavedla od padca, je bila moja prva skrb, da poiščem po predalih za kakim ključem, podobnim onemu, ki mi ga je bil odnesel župnik. Nisem dolgo iskala in po par poizkusih sem imela, kar sem potrebovala.

Nato sem pospravila sledove polomljene šipe in sedla v naslonjač, da si počijem od svojih naporov.

Pogled mi je obstal na knjigah Walterja Scotta. Segla sem v predal. Prvo knjigo, ki mi je prišla v roke, sem vzela, in odhitela sem v svojo sobo,

Dalje prihodnjič.

pravo prosveto v znamenju križa, je njihova vojna parola.

Nudi se nam prilika, da našemu kat. jugoslov. dijaštvu pomagamo na lep in plemenit način.

Že od nekdanj gre dijak med počitnicami na pot spoznavat tuje kraje, ljudi in običaje. Da bi se mu ta potovanja olajšala, že več let izdaja Slovenska dijaška zveza takoimenovano „Potovalno listino.“ Le žal, da je doslej bila zelo skromna po obsegu in ni vsebovala drugega, nego imena dijakov po okrajih potovalnega bivanja. Malokateri je bil označen, da sprejme tovariša-potnika pod streho. Letos hoče izdati Jugoslovanska katoliška dijaška liga za vse okraje naše države potovalno listino, ki naj bi pa pred vsem vsebovala naslove tistih plemenitih prijateljev naše mladine, ki bi bili pripravljene vzeti dijaka na prenočišče ali mu dati hrane, pokazati in opisati krajevne znamenitosti. Prosimo tem potom vso našo javnost, da z dobrovoljnim srcem ustrezno prošujam naših dijakov, ki bodo čez božične praznike nabirali naslove svojih in dobrotnikov potovalnega katoliškega dijaštva. Naj imajo pred očmi besede Kristove, katere nam nalagajo dolžnost za dela usmiljenja in zelo važen moment, da ni vseeno, kje dijak na potu prenoči. Vsak pa, ki ga dijaki ne bi imeli v evidenci, naj iz ljubezni do plemenite stvari (posebno naši zavoti, premožni kmetje, meščanske družine) javi svoj naslov z navedbo, koliko dijakov je pripravljen vzeti pod streho, dati eventualno tudi hrano in mu ti v vsakem oziru na roko, na tajništvo Slovenske dijaške zveze v Ljubljani (Ljudski dom). Odprite svoja usmiljena srca!

Naši dijaki so si pa tudi postavili nalogo, da hočejo Slovenski krščansko-socialni zvezi pomagati v obmejnih krajih ustanavljati ljudske knjižnice. Sedaj zbirajo knjige za Prekmurje. Dobrodošla jim je vsaka slovenska knjiga bodisi nabožne, poljudno-znanstvene ali pripovedne vsebine, če le ni versko-nravnostno slaba. Po podstrešjih, v starih omarah najti je kjerkoli cele skladovnice zaprašenih knjig, ki se jih spomnijo, če ni drugega, za podžig, ali pa jih dočeta prepustijo molom, mišim in podganam. Kolika je škoda za te zaklade! Dandanes je knjiga kragočnost, posebno še za kraje, kakor je Prekmurje. Družna hrana je potrebna, če je pa predraga, mora izostati. Da bi pa gojili na severni meji države vednost, vendar ne more noben pameten človek dopuščati. Knjige nabirajo mariborski in ptujski gimnazijci, goenke na zavodu šolskih sester ter visokošolci. Ne zavračajte jih, ne odganjajte jih praznih rok; Obmejno dobro, verno prekmursko ljudstvo bo vam za vedno hvaležno!

Pristopajte kot ustanovni člani k Slovenski dijaški zvezi! Kupujte nabiralne listke po 2 K, podpisajte jo sploh z darovi, z zbirkami pri poedinah in podobnih prilikah, ker s tem prispevate znatno k izobrazbi toli potrebne katoliške delavne in za vse dobro vnete inteligence.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Na parlamentarni seji dne 22. t. m. sta bila na dnevnem redu: prisega poslancev in volitev predsedništva. Seje so se udeležili vsi poslanci razven: Jugoslovanskega, Narodnega kluba in radičevcev. Sejo je otvoril Pašič z naznanilom dnevnega reda o prisegi, izvolitvi predsednika, treh podpredsednikov ter tajnikov. Proti prisegi poslancev je ostro nastopil v imenu komunistov poslanec Sima Markovič, ki je naglašal, da je vsa Slovenija proti poslovniku in večina Hrvatov. Poslovnik in prisega negirata suverenost konstituantne. Govorniku je nato predsednik vzel besedo, katero pa je Markovič čez četrt ure zopet podvzel in naprgnil, da so pršli komunisti v zbornico v znak protesta in so nato tudi odšli iz zbornice. Za Markovičem je protestiral proti poslovniku poslanec Kristan in musliman dr. Spaho, ki zagotavlja, da bodo muslimani prisegli v nadi, da se poslovnik izpremeni. Nato je še nekaj poslancev obsodilo poslovnik in pred prisego je še govoril dr. Vesnič, ki je omenjal, da je vlada izvedla svobodne volitve in bila primorana dati konstituantni začasni poslovnik.

Nato je prišla v zbornico duhovščina: katoliške, pravoslavne, protestantske in muslimanske veroizpovedi. Poslanci so prisegli po konfesjah in nato je prešla zbornica na volitev predsedstva. Predsednikom je bil izvoljen z 192 glasovi demokrat dr. Ivan Ribar, novo izvoljena dva podpredsednika Slavko Miletič in Cošič sta radikalca, en podpredsednik Hrasnica je musliman. Od tajnikov so 4 demokrati, 3 radikali in 1 musliman. Pri volitvi j glasovalo le 243 poslancev.

Jugoslovanski klub se zadnje seje ni udeležil v znak protesta proti poslovniku, katerega dr. Korošec ni podpisal, a ravno ga je podpisal obdolžil v zbornici dr. Vesnič.

Samostojni so brez pridržka položili prisego.

Socialisti so sicer izjavili, da ne bodo šli v vlado, so kritizirali poslovnik, a so prisegli.

Da bi Jugoslovanski klub opravičil svojo protestno očitnost pri polganju prisegi in vo litvi predsedništva, je poslal Hub Pašiču posebno pismo, v katerem mu poudarja svoje stališče. Na Pašiča naslovljeno pismo povdarja, da onemogočuje sedanj poslovník so'evanje vseh izvoljenih strank v konstituant. Jugoslovanski klub odločno zahteva izpremembo poslovnika. Ker predsedstvo konstituantne

ne upošteva klubove zahteve o spremembi poslovnika, se je klub odločil, da ne bo sodeloval pri seji, kjer sta bila na dnevnem redu: prisega in volitev predsedstva. Klub je sklenil, da bo nadaljeval boj za spre membo poslovnika in da se na ta način omogoči tudi radičevcem sodelovanje v konstituantu.

Dne 22. t. m. je prevzel dr. T. Bošnjak banske posle.

Italija.

Italija je začela z blokado Reke pod poveljstvom generala Caviglije. Blokada se je pričela z morja in iz suhega. D'Annunzio je proglasil na Reki obsedno stanje in se bo branil. Velika bojazen vlada v reški oklici, da bodo po blokadi izstradane d'Annunzijske čete vdrle na Sušak in nasilnim potom rekvirirale živila.

Blokada je proglašena nad Reko, Rabom in Krkom. Caviglija je dal 48 urni rok vsem onim, ki bodo hoteli zapustiti blokirano ozemlje.

Rusija.

Ruske čete so prekoračile poljsko mejo in zasedle kraj Puzowo. Na ta vpad se je pritožila poljska delegacija v Rigi in obvestila Ruse, da bo v prihodnje smatrala ruske vpadnike na poljsko ozemlje za roparje in bo z njimi tako postopala.

V Petrogradu in Moskvi je bilo zadnje dni aretiranih več slovečih kolovodij komunistov, ki se protivi sedanji politiki sovjetov.

Politična poročila.

Radičevci v Beogradu. Na znanem shodu v ni bilo nikogar v Zemunu, so morali ti preroki v Beograd, a samo da se tam pogaja s strankami na oodlagi svojega programa, ne pa, da se udeležuje razprav. Čakal je in čakal, a ker gora ni marala k preroku, je prerok šel k gori. Petero njegovih odposlancev je prispelo v Zemun, da se tam pogajajo, ne v Beogradu, ampak na „neutrlnih“ hrvaških tleh. Ker ni bilo nikogar v Zemunu, so morali ti preroki v Beograd na osvojevana srbska tla. Tu so se razgovarjali z vsemi strankami, toda ne kot zastopniki hrvaškega naroda — stranke, ki so zastopane v konstituantu, so se razgovarjali z njimi samo kot z zastopniki najmočnejše hrvaške stranke. Ko so radičevci uvideli, da ne gre, kakor so si predstavljali, so začeli popuščati. Popustili so v zadevi monarhije, tudi v drugih točkah so namignili, da bi bili pripravljene odnehati. Toda to barantanje je šlo prepočasno, radičevci so odšli, v konstituantu gre pa tudi brez njih. S svojimi pretiranimi zahtevami so samo olajšali stališče zagovornikom centralizma, kakor so nekoč Čehi s svojim bojkotiranjem dunajskega drž. zbora pripomogli, da je v Avstriji zavladal nemški liberalni centralizem.

Ali bo konstituenta delozmožna? Po izkušnjah, katere smo imeli z začasnim narodnim predstavništvom in po dosedanjih izkušnjah s konstituantu, si lahko postavimo vprašanje: Ali bo konstituenta delozmožna? Kaj pa, ako ne bo delozmožna? Lahko se zgodi slučaj, da zbornica ni zmožna dela, ne more sklepati ničesar, ne more niti odgoditi same sebe ali se razustiti. Mogoče je tudi slučaj, da se postavi naravnost v nasprotje z voljo naroda. Vse to so je v zgodovini pripetilo že večkrat in ravno Francija in Anglija, klasični deželi parlamentarizma, nam nudita za to mnogo izglede. Kaj se zgodi v tem slučaju? Mogoče je dvoje: 1. da nastane proti zbornici odpor od ljudstva, ki je razžene s silo. V tem slučaju se navadno voditelj ljudskega odpora postavi za diktatorja, revolucija proti zbornici se konča z vojaško diktaturo in z zmago militarizma. Tako sta zrastle Cromwell in Napoleon. Drugi slučaj, ki je mogoč, je, da o'last, ki obstoji poleg zbornice in nad njo, kot najvišji čuvaj javnega reda, razžene zbornico z lepa ali s silo. Ako ima zbornica korenine med ljudstvom, se iz tega lahko razvije državljanska vojska, ki je že mnogokrat pomedla stare prestole. Ako jih pa nima, in stoji ljudstvo na strani one najvišje oblasti, se ta še bolj utrdi. Načelo, katero je postavil Radič, konstituenta je suverena in je ne more nikdo razpustiti ali odgoditi — velja pač samo za redne razmere, da konstituenta redno posluša, ne pa za slučaj, da konstituenta ni delozmožna, ali je v nasprotju z voljo naroda. V tem slučaju nastane boj in obvelja pravo — močnejšega.

Samostojni v popolnem demokratskem obsegu. Naši samostojni niso samo poslušni na vsak politični bevske gospodov demokratov, ampak so v Beogradu tudi v zasebnem občevarju pravi kapitalistični demokrati zastonjki kapitalizma, ki se kaže tudi na zunaj v oholi bahavosti. Z gospodo Urek, Mrmoja in Drofenik je s'loh nemogoč kolegijalni stik od strani naših kmetijskih poslancev, ker se čutijo ti gos od e od SKS pozakonjeni od demokratov nekako zrasane nad onimi, ki so prišli v konstituantu res z žaljivimi rokami in krščansko zavestjo v srcu. Samostojna bo gotovo kmalu prišla do prepričanja, da ni postala v konstituantu odposlanec kmetov, ampak hlapec kapitalističnih demokratov, katerim je bil in bo naš kmet ter njegova korist — deveta briga. Kmetje-gospoda, katerim je politika denarna podpora za mehkoroško življenje, je prišla tokrat pri kandidatih Samostojne na Štarskem do de'stva. Bivši barantači z žganjem (Drofenik), kmetje brez gospodarstva (Urek) in vrtnarji — bi naj zastopali kmete?

Načelstvo Samostojne kmetijske stranke. Ker je bil dosedanji predsednik Samostojne kmetijske

stranke Kušar izvoljen za poslanca, je vodstvo stranke prevzel Ivan Pipan.

Mariborski „robaT“ je tip zakrknjenega, omejenega lista. Če odpre usta, se kadi iz njih laž in zloba. V št. 97 je izrabil članke našega lista ter jih zasolil z lažjo in potvaro. Prva laž: „Straža“ je izdala svojo stranko ter ji očita grehe, kakoršnih niti on (seveda!) ni očital. Ne, borniranec, kritika še ni izdajstvo. In prav naša polemika kaže, kje je prava svoboda mišljenja. Druga laž: dr. Korošec bojuje na polagi „V. L.“ dokazuje, da je SLS sovražnica države in da je edinstvena država s široko avtonomijo bila laž. Vsega tega ni tam. Dr. K. zavrača le „V. L.“ radi njegovih trditvev, ki se ne vjemajo s programom SLS. „V. L.“ se ni cela stranka. Tretja laž: „robaT“ je potvoril tekst, da so si klerikalci zabili v glavo neko kranjsko republiko. To ne stoji v dotičnem članku, marveč le nekateri ljudje krog „V. L.“ Četrta laž: pisec boja priznava, da so vseh nesreč naše države krivi klerikalci kot separatisti. To ne stoji v članku nikjer, izmislil si je „robaT“ sam. Hrvatski radičevci in naši komunisti in samostojneži, ki so huškali ljudi, da je dr. Korošec Slovenec Se-bom prodal, vendar niso klerikalci. Končno ugiba še „robaT“, kakšni namen sta neki imela dr. K. in dr. L. s svojima člankoma. No, gotovo ta, da dobita iz izvozničarskega fonda mastno plačo! Delež dobi poter tudi člankar „robaTov“, ki je opozoril na to zelevažno stvar. Pozabil pa je člankar povzeti iz tega „Sražinega“ članka sodbo Francoza Riveta o jugoslovanskem značaju: nestanovitnost in otročjost. Ob tej sodbi bi si lahko izprašal svojo kosmato vest in našel bi, da — štima.

Protiangliška politika Rusije. Sovjetska vlada namerava orientirati svojo politiko tako, da bo povsod nasiročovala Angliji. Moskvska „Izvestija“ piše, da je vojska z Anglijo izključena le do spomladi 1921. Povedati hoče z drugimi besedami, da imajo dovolj časa, se pripraviti. Projektirano je uničenje Poljske, likvidacija notranjih sovražnikov, ustvaritev takih odnošajev z zahodnimi sosedi, ki bi ne koristili Angliji. Rusom ni po volji, da gradijo Poljaki municijske tovarne ter da se s francosko pomočjo zopet oborožujejo.

Orižentsko vprašanje. Po Božiču so bodo v Nizzi sestali ministrski predsedniki Leygues, Lloyd Georges in Giolitti, kjer bodo razpravljali o vprašanju, tikačjih se orijenta. V ospredju zanimanja stojijo odnošaji velesil napram Grški. Ako bi, kakor sodijo nekateri, odstopil Konstantin svoemu sinu Juriju na Lubo, bi znalo to de'stvo nekoliko razjasniti situacijo. V slučaju, da bi Konstantin kraljevo oblast ne predal v druge roke, bosta Quai d'Orsay in z njim tudi Foreign office, ki se s tem ne strinjata, uresničila svoje pretnje.

Dnevne vesti.

Prihodnja številka „Straže“ izide po praznikih in sicer v torek mesto v pondeljek.

Pred generalno stavko. Listi poročajo, da se trudi „Savez rudarskih radnika“ razširiti rudarsko stavko v generalno stavko. V Bosni se opaža med rudarji gibanje, ki pripravlja stavko. Tudi na Hrvatskem se širi med železničarji ideja za splošno stavko. Glasom privatnih vesti je izbruhnila rudarska stavka tudi v Velenju, kjer je sedaj nad 1500 rudarjev zaposlenih.

Kesanje Korošcev. V listih beremo zelo ugodna poročila iz Koroške. Ako bo šlo namreč tako naprej, se bodo Korošci, čeprav so nekateri izmed njih hudi nemškutarji, kmalu zaposlili pri Vrhovnem svetu za zopetni plebiscit. Ko je minil plebiscit, so dobivali Korošci še za eno krono pet belih zemljič (n. pr. v Borovljah). Kmalu zatem so pa uvedli kiseli in koruzen kruh, na katerega morajo ljudje čakati cele ure. Tudi valutna diferenca dela Korošcem velike skrbi. Kmetje nočejo nositi pridelkov v Celovec, ker se boji o avstrijskih kron. Ako pa pride Celovečan s svojim nahrbtnjakom na deželo, da bi si nabasal prepotrebna živeža, zahteva kmet plačilo v — jugoslovanski valuti. Avstrijskega papirja se boje ljudje tako nekako kot vrag blagoslovljene vode. Nemški listi tarnajo in pričakujejo dnevne neizogibni bankeroti. „Kärntner Tagblatt“ jadicuje v svoji 255. številki: „Bridkogrenek je sedanji čas za večino našega ljudstva... pomanjkanje in sila trkata... Mraz in lakota... Pogreznili smo se v brezdnost... K temu še duševni obup... Naše žgoče oči se ozirajo po pomoči, po pomoči kriči naše trpinčeno srce.“ — Ali niso to simptomi bridkega razočaranja in kesanja. To, kar pišejo listi, je zvonjenje po toči. Na dan plebiscita bi si Korošci b'li lahko ugodnejše postlali.

Nemškutar kriv železniške nesreče pri Spilju. Pred dobrim tednom je pri Crnišinah blizu Spilja trčil osebni vlak v tovorni vlak. Pri tem je bil ubit železničar Jaušnik, ranjenih pa več oseb. Razbitih je bilo osem vozov. Nesreče je kriv železniški uradnik K. Flucher v Spilju. Bil je vinjen, ko je opravljal službo. Dal je povelje za o'hod vlaka iz postaje Spile, ko je še drugi vlak vozil iz Trnovca proti Crnišinam. Ko je Flucher doznal o nesreči, je zgrabil za revolver in se je hotel ustreliti. Njegov drug ga je rešil smrti. Flucherja so odpeljali v Gradec v zapor Skoda na železnici znana blizu mil'ou kron. Flucher je sin znanega renegata Karla Flucher, bivšega župana v Cirknici pri St. Ilju. Krivec je zagrižen nemškutar.

Divjega mrjasca ustrelil. Na občinskem lovu občine Sv. Ana pri Makolah je ustrelil Andrej Hajšek dne 19. grudna 1920 divjega mrjasca, ki je tehtal 145 kilogramov.

Imenovanja v zdravstveni službi. Imenovani so sanitetni referent dr. Demetar Bleiweis-Trsteniški ad personam za namestnika sanitetnega šefa za Slovenijo in Istro v V. činovem razredu; zdravstveni nadzornik dr. Ernst Mayer pa za sanitetnega referenta v VI. činovnem razredu.

Obrtna razstava 1922 v Celju. Občeslovensko obrtno društvo je sklenilo, v proslavo svoje 30letnice leta 1922 prirediti v Celju veliko slovensko obrtno-industrijsko razstavo. Prvi pripravljalni odbor je že sestavljen in se je vršila dne 20. t. m. prva večja seja zastopnikov najvažnejših strok, kateri so prisostvovali tudi prijatelji ostalih meščanskih krogov. O sklopih bomo še poročali. To obeta postati velik korak naprej v pokretu slovenske obrti in industrije. Ker je treba za podvzetje pravočasno zainteresirati široko javnost, pričakujemo tozadevnih razprav v naših listih.

Podporno društvo Narodne šole v Ljutomeru prosi glasom sklepa občnega zbora z dnem 12. decembra t. l. vse svoje ude in prijatelje, da se odvežejo novoletnih vošelj s primernim darilom v korist ubogi šolski mladini. Imena darovalcev se bodo objavila v časopisih.

Verifikacijski odbor je doslej verificiral 343 mandatov.

Pegavec. V Zagrebu sta se pojavila dva nova slučaja pegavec. Dosedaj je obbolelo na tej epidemiji 26 oseb.

Novi kovani drobiž. Finančno ministrstvo v Beogradu je prejelo tri vagone novega kovanega drobiža po 10 in 25 par.

Prepovedana prodaja valut. Beograjska borza je objavila po nalogu finančnega ministra, ki se sklicuje na 10. člen finančnega zakona, da je odslej prepovedano prodajanje in kupovanje valut za dinar in druge dobre valute; to v prvi vrsti tujcem. Odredba predpisuje najstrožje kazni za one, ki se bavijo s prodajanjem valut inozemcem.

Komuniste zapirajo. Na Češkem se je pričela pravca gonia proti komunistom, ker je država uvidevala, da so komunisti njeni največji sovražniki. V enem samem dnevu so spravili v kaznilnico Pankrac pri Pragi 900 komunistov. V naši državi pa smejo komunisti nemoteno objavljati najstrupenejša članke proti državi.

Vlom v češkem poslaništvu. V zadnjih dneh je bil izvršen v dunajskem poslaništvu čehoslovaške republike vlom, in se je posrečilo zločincem ukrasti za več milijonov vrednosti valut. O zločincih manjka vsaka sled.

Štrajki na Dunaju. Štrajkarsko gibanje vlada po vseh kulturnih državah in ni samo pojav pri nas. Deloma je to še posledica „vojne psihoze“, ki je vse gus, odarsko življenje spravilo iz ravnotežja. Zelo občutno trpi na tej gospodarski bolezni Avstrija, ki je že itak gospodarsko na robu propada. Sedaj vlada na Dunaju štrajk natakarkjev. Pred Božičem, ko je promet živahen in prihaja v veliko mesto toliko tujcev nakupovat za Božič, je to za gostilne in kavarne zelo občutno. Ta štrajk ni gospodarske, ampak izključno strankarsko socialistične narave. V socialdemokratski organizaciji združeni natakarkji zahtevajo, da se morajo hoteli, gostilne in kavarne posluževati izključno njihove organizacije za posredovanje pri dobavljanju pomožnega osebja. S tem bi bile vse druge stanovske organizacije onemogočene. Dogodilo se je že več izgrediv. Natakarkji so ponekod udrin v gostilne in kavarne, ki so bile odprte in so vzdrževale promet z osebje, ki ni vključeno v štrajkujoči organizaciji, razbili šipe in opravo. Ravno kar je izbruhnil tudi štrajk uslužbencev v inseratnih uradih. Napovedan je tudi štrajk pomočnikov zobnih zdravnikov.

Stavka avstrijskih železničarjev. Oseboje južne železnice je stavilo na progah pri Dunajskem novem mestu vladi zahtevo po božični remuneraciji. Rok je bil določen do dne 21. t. m. do 18. ure. Železničarji so v svoji zahtevi pripomnili, da bi imela zavrnitev stavljene zahteve za posledico, da se ustavi ves promet brzovlakov in luksuznih vlakov. Pogajanja so se pričela dne 20 t. m. Z 21. t. m. niso vozili brzovlaki na Zagreb, Trst in Budimpešto. — Tudi stavka gledaliških nameštencev proti izbuhnitju.

Češki kronski arhiv je bil te dni prenešen iz Dunaja v Prago. Po 170 letih so se češkemu narodu vrnila zgodovinska dokazila njihove slavne zgodovinske preteklosti. Kronski arhiv shranjuje insignije, kot krono, žezlo, razne plašče, knjige itd. raznih čeških kraljev. Vsebuje gradivo starih čeških kraljev od leta 1157. Kronski arhiv je leta 1751 pustila prepeljati iz Prage na Dunaj cesarica Marija Terezija.

Vlomi na Dunaju. Silna beda na Dunaju menda ni na manjši vzrok številnih vlomov na Dunaju. V noči od 21. na 22. t. m. so vlomili v češko poslaništvo. Pokradli so za več milijonov valut. O vlomilcih, ki so, kakor kažejo vsa znamenja, izborna organizirani, ni ne sluha ne duha.

Mrznja proti boljševizmu. V Južni Rusiji raste mrznja proti boljševizmu. Ruska mentaliteta pa je že takšna, da je tudi mrznja zoper boljševke le suženjska in ne pride kot občerna sila v pošev. Ljudstvo mrzi boljševike, a se jih navzle temu boji.

Protiboljševsko gibanje. V Ukrajini se širi med rdečim vojaštvom zelo značilen antisemitizem. Ker so židve v sovjetski vladi vodilen element, se ni čuditi, ako vre v širokih masah nevolja proti rotom črnih danh Izraelcev. Glavni vzrok protiboljševskega gibanja je mrznja staroverskega ruskega kmeta, ki tvori znaten del stoleža rdeče armade. Pogromi so na črnem redu, oblasti pa ne morejo ničesar storiti, kar bi omejilo antisemitično gibanje.

Teror boljševikov. V Moskvi je bilo obveščeno več sto oseb, da jih smatra sovjetska vlada kot talce, čim bi kontrorevolucionarji započeli protiboljševsko akcijo. V slučaju, da tega zadnji ne bodo storili, pa ostanejo talci svobodni.

Gibanje Japoncev. Japonci so izvedli blokado primorskega obrežja sovjetske Rusije in razen tega zaprli meje proti Mandžuriji. Ker je sedaj Rusija odrezana od Tihega oceana, je pričakovati resen konflikt med obema državama.

Književnost.

Slovenska Matica v Ljubljani, ki je bila leta 1864 ustanovljena s pomočjo požrtvovalnih rodoljubov, da bi pospeševala slovensko znanost in literaturo, se je razvila pred vojno v naš prvi kulturni zavod in je vestno vršila svojo dolžnost. Ob času vojne pa je bilo njeno premoženje konfiscirano in njeno delovanje ustavljeno. Matica je sicer dobila po vojni svoje premoženje nazaj, a danes je v primeri z današnjimi cenami njen kapital tako majhen, da ji je nemogoče razviti ono delavnost, ki bi bila potrebna glede na naš sedanji položaj. Zato se obrača Slov. Matica do vseh prijateljev Jugoslovanov, da se zopet združijo okoli nje in ji omogočijo nadaljnje delo. Matica je vložila ves svoj denar v zemljevid slov. ozemlja, ki se ravno tiska. S tem bo ustregla naši davni želji. To delo bo delalo čast Matici in slovenskemu narodu. Zemljevid bo stal 80 kron. Vabimo vse Slovence, naj si ga naroče že sedaj, da se jim pošlje takoj, ko bo gotov. Matica si je ustvarila nov program. Izpremenila se bo v veliko narodno založništvo, ki bo izdajalo kar največ za naš narod potrebnih in primernih knjig. Na zadnjem občnem zboru je bil izvoljen nov odbor, v katerem so zastopani naši najboljši kulturni delavci in priznani finančniki ter narodni gospodarji, ki bodo poskrbeli, da dobi Matica za svoje delo, krepko podlago. Za nov začetek pa potrebuje sredstev. Zato vabimo vse svoje prijatelje, da pristopijo k Matici. Bil bi žalosten dokaz naše narodne brezbriznosti, če bi radi slabih gmotnih razmer Matica ne mogla delati. Letna članarina je zvišana na 40 K, kar zmore danes vsakdo; temu primerno je urejen književni program: Za prihodnje leto izide: 1. Spomenica, t. j. spominška knjižica, ki bo obsegala zanimive podatke o ustanovitvi Matic, važne zgodovinske spomine in kulturne dogodke, ki so z njo v zvezi. V Matici je zakopan kos naše zgodovine. Ker leta 1914 ni mogla slaviti svoje 50 letnice, bo podala s to knjigo kratek pregled svojega razvoja ob času, ko stopamo na nova pota. 2. Zabavno knjižico, ki bo obsegala izvirno slovensko delo. 3. Se eno knjigo, ki bo tudi obsegala domače delo. 4. Knjigo z znanstvenimi spisi. Glede na današnje tiskarske cene bo nudila torej Matica naravnost velik književni dar. Spomnimo se, da so Slovenci v najtežjih časih podpirali Matico ne glede na to, kaj bodo prejeli od nje in tako so ji omogočili oni razvoj, ki ga je dosegla pred vojno. Zato naj se smatra vsak poklicanega, da sodeluje. Zbirajte člane v svojem krogu. Čim več bo članov, tem bolj bo mogla Matica delati. Le ako bodo člani storili svojo dolžnost, bo mogla Matica postati to, kar nam mora biti v razvoju nove slovenske kulture. Poleg rednih bo Matica izdajala tudi izredne publikacije. Za ta izdavanja ima Matica že pripravljene rokopise: prevod velikega romana Dostojevskega „Idiot“ i. dr. Izdajale se bodo pesniške zbirke (pesmi P. Golje, mladinske knjige (otroške pesmi ge. Váde Jerajev) i. dr. Poleg tega se pripravlja pregled jugoslovanske literature itd. Vse to delo bo zmogla Matica le s pomočjo svojih članov. Zato se spomnite ob novem letu 1921 Slovenske Matic in pristopite k nji kot član. Redne knjige Slov. Matic bodo izšle prihodnje leto. Naj bo leto 1921 drugo ustanovno leto Slovenske Matic.

Kulturna načela Sokolstva u Češkoj i Jugoslaviji je naslov brošurice, ki je izšla v Zagrebu — tiskala Nadbiskupska tiskara l. 1920 — in na 68 straneh prav temeljito in zelo stvarno in mirno razpravlja o naslovnem predmetu. Kdor je čital slovensko brošurico „Ajmo mi Sokoli“, mu bode tudi ta hrvatska brošurica prav dobro došla, ker obdelava isti predmet na drug način in z množino drugih citatov. Ozira se posebno še na sokolske izjave ob priliki mariborskega orlovskega in sokolskega tabora in navaja značilne dokumente za protiversko stališče tudi hrvatskega Sokola. Povdarjen je posebno materijalizem sokolstva n. pr.: „S Tyršem vjerujem, da v osto, samo živa materija.“ („Vestnik Sokolsky“ 1920), ali „materija je večna“ („Sokolski Vjestnik“, Zagreb, 1920, iz predavanja Dušana Grubiča) in prav t. m.: „Bezsmrtnost duše je fantazija i plitki fantom, kojim osobito kršćanska vjera zavarava svoje pristaše.“ To naj bi čitale tiste Marijine družabnice, ki so Sokolice. Za naše mladežne glede orlovskega gibanja pa navajamo iz te brošure besede papeža Pija X., ki je dne 14. 12. 1911 rekel: „Do danas njesam pretao blagosloviti taj pokret. A ako se još i sada pojavla u prednasade protiv katoličkih gimnastičkih organizaciju, toda mi ne preostaje drugo, nego da samu pođnem gombati...“ Knjižico tolo priporočamo vsem, ki delujejo med ljudstvom in posebno še starišem.

Koledar Kmetске zveze za leto 1921 je izšel v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani. Izvod stane 12 K. Vsak zaveden somišljenik naše stranke si ga naj naroči. Koledar KZ je do ro urejen in ga vsem somišljenikom in somišljenicam to lo priporočamo. Koledar se lahko naroči tudi v prodajalni Cirilove tiskarne v Mariboru.

Iz Maribora.

Mariborski naddemokrati — nemškutarijo. Zastopnika strogega narodnostnega monopola v Mariboru sta demokratska prvaka: dr. sokolski starosta Vlado Serbec in dr. Koderman. In baš ravno ta dva gospoda sta napram svojim advokatskim kolegom nemško-nemškutarskega kova v osebnem občevanju v blaženi nemščini najbolj kolegijalna. Temu dejstvu se ne čudimo, ker životarita še danes ta dva gospoda v jugoslovanskem Mariboru pod vplivom staroavstrijskega dr. Kodermanovega: Servus!, starosti dr. Serbecu pa še gomazijo po jugoslovanskih žilah mravljinci nemškega strahu izza staroavstrijskega zapora, katerega ga je rešil dr. Serbecov dobri prijatelj, zagovornik, spasilatelj, tolikrat od vseh liberalcev prokleti dr. Susteršič. Toliko v odgovor na dr. Reismanovo slamozrežno interpelacijo. Kje, še že ve sam g. dr. Reisman!

Dvoglavni cesarski orel na uradnem posloplju v Mariboru. Finančno okražno ravnateljstvo v Mariboru je kot hišno upraviteljstvo že preteklo poletje zaprosilo kompetentno oblast za potreben kredit za odstranitev avstrijskega državnega orla, oziroma za preureditev istega v naš državni grb. Tozadevni kredit je bil od pristojne oblasti odobren sredi grudna t. l. Cesarski orel na uradnem posloplju se bo, kakor hitro bodo to prirustile vremenske razmere, nadomestil z grbom kraljevine SHS.

Društvo jugoslovanskih poštinih uslužbencev v Mariboru. Da se onemogoči vsako nespornost med tovariši člani, opozarjamo, da se tičejo vesti glede ustanovitve in razpusta društva poštinih in brzojavnih nameštencev v Mariboru neke organizacije poštinih slug, ktero je skicala v življenje socialno-demokratska — komunistična — politična stranka na strogo tej podlagi z imenom: „Osrednja zveza poštinih in brzojavnih nameštencev v Mariboru.“ V „Jugoslaviji“ in „Taboru“ čitamo, da se to komaj rojeno društvo razpusti. Organizacija vseh poštinih nameštencev brez razlike, na strogo strokovni podlagi, kjer je vključeno služabništvo in uradništvo, z imenom: „Društvo jugoslovanskih poštinih uslužbencev v Mariboru“ obstoja in bo obstojalo trdno naprej. Toliko članom in javnosti v pojasnilo. — Odbor.

Strogi pasji kontumac ukinjen za Maribor. 1. Strogi pasji zapor v mestu Maribor se s 24. 12. ukinje. 2. Pse, katere se jemlje na cesto, je zavarovati z varnim nagobčnikom, ki zabrani grizenje in ropadanje, ali pa je pse na vrvice voditi. 3. Vsi drugi psi morajo biti pripeti noč in dan na zanesljivo železno verigo, na takih krajih, da je tujim psom dostop do priklenjenih onemogočen. 4. Prepovedano je jemati pse seboj v gostilne, kavarne in druge javne prostore (trgovine, mesnice, zabavališče). 5. Vsak pes v mestu Maribor mora imeti predpisano pasjo znamko. 6. Psi, kateri ne bi bili po teh določilih zavarovani, oziroma bi se zasačili brez znamk, se morajo brezizjemno usmrtiti. Pri tem se posebno pripominja, da se morajo psi, kateri so bili neprimerno zavarovani ali brez znamke, tudi pozneje na stroške lastnika odvesti in uničiti. 7. Osnaznik bo še nadalje v presledkih lovil pse, ki niso pravilno zavarovani ali brez znamk.

Pobrežje pri Mariboru. Naša prostovoljna požarna bramba priredi v petek, dne 31. dec. 1920, v prostorih gospe Roiko na Spodnjem Pobrežju, Silvestrov večer za svoje člane, podpornike in prijatelje. Na vspredu je: koncertna godba, gledališka predstava „Zdaj gre sem, zdaj gre tja“, božično drevo, licitacija, srečolov, novoletno voščilo in ples. Vstopnina 6 K za osebo. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstop je dovoljen samo proti na ime se glaseče vabilo. Ako se hi z vabilom koga prezrlo, naj se obrne na člane požarne brambe. Dostop k plesu je mladoletnim osebam prepovedan.

Orlovski vestnik.

Seja vaditeljskega zbora mariborskega okrožja Orla bo po sklepu zadnje seje dne 6. jan. 1921 v dvorani kat. pomočniškega društva v Mariboru, Lekaršiška ulica 6, ob desetih odoldne. Vsi člani okrožja vaditeljskega zbora, kakor tudi odsekovi načelniki se naj seje gotovo udeležijo. — Pozivam vse brate redne člane mariborskega odseka, da mi nemudoma javijo v telovadnih urah ali pa v dopisni knjigi, ki leži na mizi v Apotekarci, svoje naslove in številke članskih izkaznic! Tisti, ki nimajo izkaznic, naj se takoj javijo! Tajnik. — Društveni prostor mariborskega Orla, dvorana kat. pomočniškega društva, Lekaršiška ulica 6, je odprt vsak dan od 6. do 9. ure zvečer in vsako nedeljo in praznik poroldne. — Prvi fantovski večer po novem letu bo v ponedeljek, dne 3. januarja 1921, ob osmih zvečer v Lekaršiški ulici 6. Vsi brate redni člani pod disciplino dolžni priti. Se vabljeni tudi vsi drugi, ki se zanimate za Orla.

Dopisi.

Dobrna. Gospod Blaž Kamenšek je prodal svoje posestvo, porrej znano pod imenom „Orosel“, zdaj pa „pri kozličku.“ Govori se, da je prišlo to posestvo v nemčurske roke. Mi tega ne moremo verjeti. Ko o nemčurjih govorimo, naj bodo merodajni brogi opozorjeni, da našim nemškim različnim trgovcem malo bolj na prste gledajo.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru.
 Telefon 100. 16.
URSKA SOBOTA.

Sprejema: Vse na kofličke, na tekoči in zbirani pusti naj-
 spodobnejšemu obratovanju.
Vpisje in prodaje: Deviza, valuta, vrednostne papirje in
 izdaje: Čake, čekavnice in akreditiva za vsa ta in izmenljiva mesta.
Daje precepje: Na vrednostne papirje in na blago, kadar v
 javnih skladiščih.
Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema: Borzno varočila in jih izvršuje kakor mu daje

Delo naznanila.

**PLANINSKI KOLEDAR
 ZA LETO 1921**

Je v Mariboru na prodaj v
 trgovini tiskarne sv. Cirila ter
 Baloh & Rosina. Cena 20 K
 ter je namenjen čisti prebitki
 za poročanje koče na Koroski
 pod Ojstrico!

Božične razglednice

svetle in rabozne pr poroču
 Tiskarna sv. Cirila, Maribor

CENO KUPITE:

1 listič za božično 120 K, 1 listič
 za pisno 145 K, 1 precepni
 80 K, 1 par ang. 100 K, 1 glas-
 ni roba 50 K, 1 vrča torbica
 10 K, 1 m klata 120 K, 1 m si-
 fona 45 K, 1 par črta 80 K,
 1 ura 10 K, vrvi za perilo 20,
 40, 60 m d. lga, vrvi 7 K, Abadi
 papir 3 K itd. pri

Alojzija Gnušek, Maribor
 Glavni trg št. 6 962

URE

vsake vrste
 popravnice
 v popravilo.
 Zaloge in
 materialne in srebrne. Cene
 prave. Postrežba točna.
FRANJO KUMERC, MARIBOR
 Prešernov trg v gradu (Kerj).

Pod mostom

obrnika-Slovenca
 stavk. in umet. ključavničar
Franjo Kumerc, Maribor,
 Pod mostom št. 10
 se priporoča cenj. občinstvu
 za vsa v njegovo stroko spa-
 dajoča dela: kot popravila
 poljedeljskih strojev, toplo-
 vodov in parnih karjav.
Delo solidno! Cene zmerne!

JOSIP MARTINC
 Maribor
 galanterijska
 veletrgovina

Gonilni jermeni

na prvga in usnja v raznih
 vrstah. Svezli in vezalni jermeni
 v zalogi pri Fr. Slavos, Aleksan-
 drova cesta 15. 994

Koruzne robkarje

lastnega izdelka ima v zalogi
 Franjo Paric, tovarnar, Maribor,
 Kralja Petra trg 9, Magdalensko
 predmestje. 995

Lepa jabelka

za božično
 darilo se prodajajo po nizki ceni
 pri Göttsch-u, urška cesta 128
 Maribor. 996

**I. Jugoslovanska tovarna
 poljedeljskih strojev!**

Slavbeho in umet. ključavničarstvo! Livarna za železo in kovine!

Izdeluje vsakovrstne stroje, kot poljedeljske, to arniške, stroje za
 opetanje, za klobasne toče in parne žage. Motorje na bencin in olje.
 Popravila vsake vrste in vsakega izdelka strojev! Kupnje
 in vzame v račun vsakovrstne stare stroje. Kvalitno varenje v
 svoji lastni tovarni. Izdeluje v staviljski črti: Vsakovrstne
 številce, egraje, plet, ključavnice, ter vse v staviljske stroje
 spada ova dela kakor tudi popravila.

Franjo Paric, tovarnar,
 MARIBOR

Kralja Petra trg št. 9, Magdalensko predmestje (Preproja Tetrežje).

**ZA
 BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA!**

Priporoča svojo obilno zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga, kot moškega
 in damskega sukna, barbenja, platna, perila, teske (druka), konjske odeje, nogavice
 domačega izdelka itd.

NARODNA TVRDKA - RUDOLF NIEFERGAL
 MARIBOR, Kerška cesta 1. V poslopiju stare gimnazije tik cerkve sv. Alojzija.

Cavilje,
 dekolenice (gamaše)
 perilo
 obleke
 težne torbice
 potov, košare,
 vrvi ter razno galanterijsko blago kupite
 najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor** Glavni
 trg 2.

Božična in konjavnjska
 darila v veliki iz-
 beri kot: „Jest“ pisalni stroj, raz-
 no moške in ženske obleke, klo-
 vki, šalji, bluze, plašči, jopice,
 obleke, gumijevi plašči in drugi
 plašči, bele obleke, žampesti, ja-
 balne blede, glase, rznno perilo,
 razno pohištvo, zastori, odeje bla-
 gine, kuce za postelje in konje,
 avtomobilski vozilki, leg. noliški vo-
 ni stoleski, fotele, vršna blagana,
 sročila, podobna, ure za nihalu, ku-
 harsica ura, stala in srebrne bis-
 ere, hr. lantno prstane, lepotiche,
 otroške igradke, sepe preprige,
 krasne kožne-plaste, sošub-krita,
 osnjate sukaje, osnjate blede, et-
 gijate črne navadne črte, gra-
 mofono, pisalnike, fotograf. datjo-
 giede, lah deško knjige, sekirice,
 svetilke, svetilko, vaze, omar: za
 led kopalna kupa, likalnik kur-
 jake in razno drugo proda J.
 Schmidt Maribor, Koroski c 164

Vila v Mariboru, se preda
 ali pa zamena za kmet-
 sko posestvo, poslednje obstoji iz 3
 stavorenj, z avto je hlev za dva
 konja in hramba za vozove v eno
 stanovanje se kupca lahko takoj
 naseli. Naslov v upravi. 993

Naročajte naše liste!

**„MERKUR“
 VELETRGOVNA Z MANUFAKTURO
 NA DEBELO! MARIBOR NA DEBELO!
 Canjvarjeva ulica št. 1 — (preje Kekeschinego)**

Cenjenim trgovcem se uljudno naznanja, da se
 je ustanovila v Mariboru prepotrebna veletgovina
 z vsakovrstnim manufakturnim, perilnim, pletenim
 in kratkim blagom na debelo.

Tvrdka „MERKUR“ si je za prihodnje pomla-
 dansko sezijo zasigurala največ čehoslovaških
 fabrikatov prvovrstne kakovosti, nadalje sklenila
 z največjimi čehoslovaškimi tovarnami ekskluzivno
 prodajo za Slovenijo.

Tvrdka je ustanovila lastno nakupovalno skladišče
 na Dunaju za avstrijske in v Pragi za čehoslo-
 slovaške proizvode. 971

Tvrdka „MERKUR“ si je vzela za nalogo, njenemu
 trgovstvu omogočiti nakup blaga iz pive roke in
 tako tudi oblažiti draginjo in zato uljudno vabi
 cenjene posrede trgovce za obilen obisk.

ZA ZIMO!

se dobi raznovrstno manufakturno blago v
 največji izbiri v
VELETRGOVINI MANUEAKTURNEGA BLAGA
Karela WORSCHÉ, Maribor
GOSPOSKA ULICA.
 Zajamčeno dobro blago! Najnižje cene!
 Postrežba točna! 969

Svečice za božično drevo

se dobijo v prodajalni
 Prve mariborske tovarne mila - - - - - MARIBOR.
 Glavni trg

Vsakovrstna izbira raznih torbic iz pristnega
 nanja kakor: Denarnice, tobačnice, listnice, damske
 in poine torbice, jako pripravne kot

božična in novoletna darila

priporoča 994
Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova ulica št. 13.

**NOVI KOLEDARJI
 ZA LETO 1921**

najcenejši, se dobijo v
 Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in s ceno
Žepni bilježni koledarček
 lčno vezan stane s poštnino vred K 7-50.
Skladni veliki koledar
 za pisarne in urade
 stane s poštnino vred K 10-.

Otvoritveni oglas.

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu naznaniti, da sem otvoril
 958 v Mariboru, Slovenska ulica 7.
 Prvo specialno trgovino s pisalnimi stojali in s
 pisarniškiimi potrebščinami.
 Prevzamejo se tudi popravila pisalnih strojev vsake vrste v.
 Dalje sem prevzel zastopstvo pisalnic „Kontinental“. Priporočam se ter prošim za obilen obisk.
 Z odličnim spoštovanjem
 Telefon 100. **Edvard Legat.** Telefon 100.

Svoji k svojim!

Naznanja sl. občinstvu da sem pre-
 sellil mojo manufakturno trgovino
 iz Tkalske ul 6 v Slovensko ul 12
 (Vogel Gosposke ulice).
 Če želite dobro in po ceni blago
 za obleke, po meri sukno, platno,
 perilo, nogavice itd. obiščite
Miroslava NABEROJ
 MARIBOR, Slovenska ulica 12.
 Direkčen vnos! 952 **Tovarniške cene!**

Med. univers.

dr. Franjo Jankovič
 ordinira razen nedelje in praznikov vsaki
 dan od 11. do 13. ure 965
 v MARIBORU, Prešernova ulica št. 4/1.—2.

Inserirajte v „Straži“.

Kdor član S. P. D. naroči
PLANINSKI KOLEDAR